

USA köper upp sunniterna i Irak

Vi har på senare tid från Washington – och i massmedia – fått höra att våldet avtar i Irak. Antalet civila offer har för 2007 minskat från 2 500 döda i januari till 600 i november, säger man.

Men hur amerikanerna känner till antalet dödade civila är en gåta. De har officiellt – i strid med Genèvekonventionen – aldrig tidigare räknat dem.

Och det är just därför som organisationer, som försöker räkna dödade civila, alltid har satt sina siffror inom citationstecken. En organisation som räknar enligt mycket klara regler är *Iraq Body Count*.

De skriver att civila som under 2007 (januari t.o.m. november) dödats genom bilbomber var 14 per dag. För 2006 var antalet 8,5 per dag, 2005 var det 5,8 per dag, 2004 var det 3,2 per dag och det första ockupationsåret 2003 var antalet 0,9 per dag. Således en ständig ökning!

Civila som dödats genom kulor var för 2007 (januari t.o.m. november) 30 per dag, 2006 var det 55 per dag, 2005 per det 25 per dag, 2004 var det 18 per dag, 2003 var det 14 per dag. (1) En till synes nedgång det senaste året, men siffrorna är i realiteten förorsakade pga en minskning under 2007 års sista månader (2).

Livsviktiga handelsvägar

Regeringen Bush säger att orsaken till 'förbättringen' är trupptillskottet på 20 000 amerikanska soldater och att allt fler sunniter valt att samarbeta med USA. Vad det ökade trupptillskottet har betytt är svårt att beräkna. Däremot är det ett faktum att allt fler sunniter börjat samarbeta med amerikanerna. Och det har sina skäl.

När Irak ockuperades genomdrev USA att den tidigare regimen nermonterades – upplösningen av armén och staten – vilket resulterade i att de tre stora religiös-etniska grupperna – shi'iterna, kurderna och sunniterna kom i konflikt med varandra, när de sökte befrämja sina intressen. Striden var/är mycket konkret. Vem kontrollerar den irakiska importen.

Det existerar tre handelsvägar längs vilka all import sker. I öst är det vägen från Jordanien och Syrien över Ramadi och Fallujah till Bagdad. I norr går vägen från Turkiet över Mosel till Bagdad. Den södra handelsvägen från hamnstaden Basra till Bagdad löper längs två leder. En östlig över Amara och Kut och en västlig över Nasiriyah och Hillah (3) Den som kontrollerar importen "beskattar" den också. Det är här fenomenet al-Qaida kommer in.

Sunniter förlorade allt

Fram till invasionen 2003 behärskades Irak av islamsunniter trots att de utgör en minoritet gentemot landets 55 procent islamshi'iter. Kurderna utgör 20 procent.

Sunniternas ställning som härskare går tillbaka till det ottomanska riket. När britterna, under det första världskriget, erövrade de tre ottomanska provinserna Basra, Bagdad och Mosel och bildade det nutida Irak möttes de av shi'itiska och kurdiska uppror, med krav på självständighet. Storbritannien, nästintill ruinerad och i stort behov av oljeinkomsterna, valde då sunniterna – med deras hundraåriga regeringsvana – att under en sunnitisk kung styra Irak.

Sunniter besatte den irakiska statens funktioner. Det var bland dem som elitsoldaterna rekryterades. Och det var de som utgjorde säkerhetstjänsten. Denna politiska makt gav dem senare när Irak blivit republik, via det då allena rådande Baathpartiet, också en ekonomisk makt.

Det var således en katastrof när den amerikanska prokonsuln Paul Brenner upplöste armén och inledde av avbaathfiring. Sunniterna har följaktligen utgjort kärnan i motståndet mot USA:s ockupation.

Fiendes fiende min vän

Vid ockupationen fick Iraks sunniter stöd av sunniter runtom i Mellanöstern. De kom i stora skaror för att bekämpa amerikanerna. Det är dessa som i massmedia kallas al-Qaida.

Senare när shi'iterna erövrade makten över staten dvs armén, polisen och myndigheterna började de sunnitiska staterna på den arabiska halvön, Egypten och Jordanien, utifrån hotet om en shi'itisk axel Iran-Irak-Syrien-Libanon, att finansiera Iraks sunniter.

Men dessutom kom de irakiska sunniterna allt mer i konflikt med al-Qaida sunniterna. De hade inget större intresse – härskare som de varit i det sekulära Irak under Saddam Hussein – av al-Qaidas intoleranta religiösa moral som de genomdrev där de kunde.

Amerikanerna har därför gjort bruk av den gamla taktiken 'min fiendes fiende är min vän'. De finansierar nu sunniterna i deras kamp mot al-Qaida. Det är tack vare detta stöd som de irakiska sunniterna kunnat ta kontrollen över den östliga handelsvägen från sina 'bröder' i al-Qaida.

Vad som också hjälpt USA är att den radikale shi'itiska ledaren Moqtada al-Sadr med sin 60 000 man starka Mahdi-milis i september 2007 kungjorde en ensidig vapenvila på sex månader. I augusti slöt han en överenskommelse med sin shi'itiska rival Abdul Azis al-Hakim, ledaren för det största shi'itiska – och proamerikanska – partiet Supreme Islamic Iraqi Council (SIIC). Vapenvilan innefattade även amerikanerna.

Och det ökade lugnet som media rapporterar om i Bagdad, är förorsakad av amerikanernas religiös-etniska rensning av staden tillsammans med de berlinmurar de byggt mellan stadsdelarna, vilket massmedia inte skriver något om.

Ett ständigt ockuperat Irak?

Denna tredelning av Irak, där kurderna i norr sen 1991 har en stat i staten är orsaken till att centralregeringen al-Maliki inte kan utöva någon makt. Tydligast ses det i att grundläggande tjänster såsom el, vatten och bensin inte ges irakierna annat än med stora avbrott.

Federaliseringen, som den nya grundlagen aviserar, stöter således på oöverstigliga hinder. Önskan hos USA, som manifesterades redan 1990 då Saddam Hussein besatte Kuwait, att försvaga Irak via en uppdelning har alltså lett till ett tillstånd som fordrade en ständig soldatnärvaro. Den religiös-etniska resning à la Bagdad är ingen lösning när det gäller hela landet

Hur dramatisk situationen är i Irak kan skönjas utifrån den amerikanske Mellanösternexperten Juan Coles konstaterande "USA:s misslyckade äventyr i Irak har (på mindre än tre år) kostat två gånger så många livet som Saddams mord under 25 år". (4) Att finansiera de irakiska sunniterna med pengar och vapen är troligtvis en mycket kortsiktig lösning. För det finns ingen garanti att pengarna och vapnen i framtiden inte vänds mot de amerikanska ockupationstrupperna. Och sunniterna har heller inget intresse av att shi'iterna innehar statsmakten.

Paul Vanden Bavière

Uitpers (Bryssel) januari 2008. Förkortad och bearbetad översättning Per-Erik Wentus.

Noter

(1) Se <www.iraqbodycount.org>

(2) Se Ashley Smith. "Progress in Iraq?" (5 jan. 2008) på <www.zmag.org/>, som också återger beräkning från Associated Press att "minst 852 amerikansk militärpersonal har tills nu dött i Irak – det högsta antalet offer per år sen kriget började i mars 2003".

(3) Se Christopher Parker & Pete W. Moore “The War Economy of Iraq”. Sök på *Middle East Research and Information Project* <www.merip.org>

(4) Se Michael Schwarts “Irak: 30 000 ou 600 000 victimes? Et victimes de qui?” Sök på *Réseau Voltaire* <www.voltaire.org>